

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Новікова Надія Вікторівна, магістр,
Щербина Юлія Олександрівна, магістр,
Науковий керівник Стригуль Лариса Станіславівна, к.е.н., доц.
Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інституту»

Характерною особливістю сучасного розвитку економіки України є глобальні економічні перетворення в сфері виробництва на основі ринкових відносин. Ринкові відносини вимагають перегляду системи аналізу достатності фінансових ресурсів. Основною метою підприємства в умовах ринку стає одержання максимального прибутку при мінімальних витратах з паралельним підвищенням якості обслуговування споживачів. Важливим є той факт, що основою фінансово-економічного розвитку та стабільності підприємства за наявності конкуренції є збереження фінансової незалежності, достатнього рівня ліквідності та платоспроможності, які забезпечують позитивний фінансовий результат діяльності – прибуток.

Проблеми аналізу ліквідності та платоспроможності на підприємствах ретельно досліджені у працях відомих вітчизняних учених, зокрема І.О. Бєлий, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Дем'яненко М.Я., В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, Ковальчук М.І., Кужельного М.В., Лавріненко Л.І., Ю.Я. Литвин, Лишиленка О.В., Мних Є.В., Моссаковського В.Б., В. Г. Лінник, В. В. Сопко, Л. К. Сук, П.Т. Саблук, Ткаченко Н.М., Л.С. Шатковська, В.О. Шевчук, В.П. Ярмоленко та інші.

Провідні науковці зробили значний внесок у розвиток аналізу ліквідності та платоспроможності підприємств, однак ряд проблем залишається не вирішеним. Об'єктивно існує необхідність у подальшому вивченні та дослідженні проблем організації і методики факторного аналізу ліквідності та платоспроможності підприємств.

Керування ліквідністю є обов'язковою умовою підтримки фінансової стабільності підприємства [1]. Факторний аналіз це вагома складова системи керування ліквідністю. Для виконання факторного аналізу ліквідності скористаємося згрупованими по ступені ліквідності статті балансу ТОВ «НВП «ГЛОБАЛПРОМ». Для визначення ступеню впливу кожного з наведених факторів на величину ліквідності скористаємося методом елімінування, та проведемо розрахунок впливу зміни кожного з факторів на 15%, табл. 1.

Таблиця 1 - Ступінь впливу факторів на величину ліквідності підприємства

Показники	Вихідні дані	Збільшення показника на 15%		Зменшення показника на 15%	
		A1	A2	П1	П2
Л1	25,7	29,555	25,7	25,7	25,7
Л2	1382,9	1382,9	1590,335	1382,9	1382,9
П1	1497,4	1497,4	1497,4	1272,79	1497,4
П2	1177	1177	1177	1177	1000,45
Кпром.	0,5267	0,5281	0,6043	0,5750	0,5639
Абсолютне відхилення Кпром.	x	0,0014	0,0776	0,0483	0,0372
Відносне відхилення К пром, %	x	0,27	14,73	9,17	7,07

При збільшенні Л1 на 15% величина коефіцієнта поточної ліквідності залишається майже незмінною у порівнянні з базовим варіантом. При збільшенні Л2 на 15% спостерігається ріст показника на 14,73%. Збільшення факторів П1 і П2 негативним образом вплине на величину ліквідності, тому потрібно виходити з необхідності зменшення даних показників на 15%. При зменшенні фактору П1 на 15 % величина К.пром. зростає на 9,17% у порівнянні з базовим варіантом. Зменшення показника П2 на 15% спричинить збільшення показника на 7,07%. Таким чином, найбільш значний вплив на збільшення загального показника ліквідності робить збільшення групи швидко реалізованих активів (Л2-14,73%) і зменшення найбільш термінових зобов'язань (П1-9,17%).

Аналізуючи отримані дані слід зазначити, що зменшення поточної заборгованості за найбільш терміновими зобов'язаннями на 15%, що в абсолютному вимірі складає 1497,4 тис.грн. значно поліпшать показники ліквідності підприємства, а значення коефіцієнта поточної ліквідності, буде знаходитись в межах нормативних значень. Зниження поточної заборгованості за найбільш терміновими зобов'язаннями може стати можливою за рахунок скорочення строку платежу. На підприємстві доцільне застосування фінансових схем, за допомогою яких підприємство зможе частково розплатитися готовою продукцією, товарами. Найменший вплив на збільшення ліквідності є ріст Л1 на 30% (0,27%). Однак і цей фактор варто враховувати в комплексі з усіма перерахованими вище. При використанні рекомендацій з результатів факторного аналізу ліквідності цей показник може збільшитися на 35.29% і складе 0,71, що вводить його в межі нормативних значень (0,7-0,8). Динаміка фактичних та прогнозних значень коефіцієнту поточної ліквідності представлено на рис. 1.

Рисунок 1 – Фактичні та прогнозні значення коефіцієнту поточної (термінової) ліквідності

Підсумовуючи проведений аналіз слід відзначити необхідність збільшення обсягів реалізації, розширенні кола покупців і замовників, поліпшенні збутової політики. Також керівництву підприємства доцільно провести аналіз платіжної дисципліни покупців.

Визначено, що результати оцінювання за факторними методиками діагностики ліквідності дають змогу не лише визначати ступінь впливу її

складових, але й отримувати рекомендації щодо їх оптимізації та отримання прогнозних показників у разі їх впровадження.

Список використаної літератури:

1.Методика економічного аналізу діяльності промислового підприємства / Під. Ред. А. И. Бужинського, А. Д. Шеремета - К. : «Фінанси й статистика», 2008